

Vesti dana

BEOGRAD 20. 02. 2012
PRESS

NOVE DRAMATIČNE NAJAVE O POVEĆAVANJU GRANICE ZA PENZIJU

Šokantna najava: Radićemo sve dok smo živi

Usaglasili se: Zvaničan predlog švedskog premijera Rajnfelta da se u penziju ide sa 75 godina podržale sve skandinavske i baltičke zemlje, kao i Velika Britanija.

Američki i evropski stručnjaci najavljuju dramatičan [scenario](#) koji sigurno neće zaobići ni Srbiju - starosna granica za odlazak u penziju pomeriće se na 70 ili 75 godina i faktički ćemo raditi dok god budemo za to fizički sposobni. Da su penzijski sistemi većine zemalja ozbiljno ugroženi zna se odavno. Niko, međutim, nije mogao ni da pretpostavi da ih je kriza u tolikoj meri ruinirala da čak i Frederik Rajnfelt, premijer Švedske, koja je oduvek bila simbol zemlje blagostanja, zvanično predloži da se granica za odlazak u penziju „iscrta“ na 75 godina života. Na nivou EU razmišlja se o malo razumnijih 70 godina, a ništa bolje nije ni „preko bare“, jer je poslednje istraživanje pokazalo da četvrtina Amerikanaca očekuje da će se penzionisati sa 70 ili više godina, dok 14 odsto smatra da se nikada neće penzionisati i da će raditi do kraja života.

IZVESNOST One generacije koje tek sada ulaze na tržište rada živeće duže nego što se živi [danas](#) i sigurno će morati i duže da rade - Gordana Matković, bivša ministarka za socijalna pitanja

Ovako više ne može

Dobri poznavaoци srpskog penzijskog sistema naglašavaju da on u sadašnjem obliku, kada ga država dotira sa polovinom potrebnog novca, sigurno ne može da opstane. A reforma koja će morati da usledi značiće faktički drastično pooštavanje uslova za odlazak u penziju, pa će i Srbi, hteli - ne hteli, morati praktično da rade do kraja života, tačnije dokle god su zdravstveno sposobni.

Mnogobrojni zagovornici dužeg radnog veka u Evropi svoje stavove obrazlažu činjenicom da stanovništvo Starog kontinenta naglo stari, dok istovremeno rastu troškovi za zdravstvenu zaštitu i penzije.

Švedski premijer Rajnfelt ideju da se granica podigne na 75 godina starosti izneo je na nedavnom samitu „Severni forum budućnosti“ u Stokholmu. Podržali su je načelno svi premijeri skandinavskih i baltičkih zemalja, kao i britanski premijer. Prema zvaničnoj statistici, u samoj Švedskoj i dalje radi 17 odsto građana koji su već prešli prag za odlazak u penziju. Uglavnom su to dobro plaćeni stručnjaci, kao što su pravnici, inženjeri, lekari i državni činovnici.

Rajnfelt se pozvao i na istraživanja sprovedena u Nemačkoj, koja su pokazala da uvećanje prosečnog životnog veka Evropljana dozvoljava da se penzionirani prag pomeri do 72. godine. On je naglasio i da bi to pomeranje povećalo šanse da se zaposle ljudi stari između 50 i 60 godina.

Nismo mi dugovečni kao oni

Predlog premijera Švedske da se ljudi penzionišu sa 75 godina kod nas nije ostvariv, smatra predsednik Unije poslodavaca Srbije Nebojša Atanacković.

- U uređenim društvima, kakva su skandinavska, odlazak na posao i sam rad ne predstavljaju tako veliki problem. Ali, mi nismo Skandinavija. Kod nas to nije realno jer nismo tako dugovečni. Ne bi bilo dobro ni da se radi do 75. godine, s obzirom na to da je kod nas velika nezaposlenost. Odlaskom u penziju ipak se stvaraju mogućnosti da neka radna mesta dobiju mlađi - objašnjava Atanacković.

S druge strane, i Evropska komisija preporučila je kasniji odlazak u penziju u svim zemljama EU. Između toga da im penzije budu manje ili da uplaćuju veće penzijske doprinose, Evropljani su izabrali da duže i više rade. U mnogim zemljama EU u toku su reforme penzijskog sistema, a u Francuskoj i Italiji zbog toga su organizovani i masovni protesti. Tek što su se Nemci pomirili s tim da će od 2029. godine u penziju odlaziti sa 67 godina života, sada im se priprema scenario da na radnom mestu ostanu i godinu-dve duže.

Kontinentalne reforme, sasvim je sigurno, ništa dobro neće doneti ni radnicima u Srbiji.

Državni sekretar u Ministarstvu rada i socijalne politike Radina Todović navodi za Press da se reforma penzijskog sistema u Srbiji odvija u kontinuitetu od 2000. godine i da je neminovno da se i kod nas poveća starosna granica za odlazak u penziju. Ona podseća da sada muškarci u Srbiji idu u penziju sa 65, a žene sa 60 godina starosti i najmanje 15 godina radnog staža.

- Niko ne podiže odjedanput tu granicu već se to čini postepeno. Tako će se raditi i u Srbiji. Proces reforme će biti nastavljen i u narednom periodu, pa će se starosna granica podizati polako, kao i u ostalim evropskim zemljama. Taj zadatak sačekaje novu vladu - procenjuje Todovićeva, i dodaje da u Srbiji muškarci žive u proseku 72, a žene 75 godina.

Prema njenom mišljenju, pošto se starosni vek produžava, mora da se produži i radni vek.

- Prvenstveno je loša demografska struktura naterala mnoge zemlje na taj korak. Doprinela je tome i ekonomska kriza. Mi nemamo toliko radno aktivnog stanovništva da bismo penzije isplaćivali iz tekućih prihoda. Čak i da zaposlimo celokupno radno aktivno stanovništvo Srbije, ne bismo mogli iz doprinosa da isplaćujemo penzije, već bi uvek moralo da bude dotacija iz budžeta - tvrdi naša sagovornica.

Ljajić: Mnoge vlade pale na tome

Ministar rada i socijalne politike Rasim Ljajić kaže za Press da će dalja reforma penzionog sistema biti nastavljena, što uključuje i postepeno pomeranje starosne granice:

- Sve zemlje EU to rade polako, pa će i Srbija. Holanđani su, na primer, predvideli pomeranja starosne granice za odlazak u penziju od 2020. U svakom slučaju, ako i bude takvih izmena kod nas, sigurno je da će se voditi računa o socijalnoj komponenti. Većina zemalja izmene penzionog sistema sprovodi vrlo pažljivo jer je svesna da su mnoge vlade pale upravo na ovom problemu.

Dodatni problem, iz ugla ekonomiste Zorana Popova, jeste to što u Srbiji ima sve više starih, a sve manje mladih.

- Starosna granica za odlazak u penziju mora da se podiže kako bismo povećali broj ljudi koji rade i smanjili udeo pensionera u strukturi stanovništva. Bez dileme, to je jedna od stvari koje se moraju uraditi da bi finansiranje postojećeg sistema bilo održivo. Čak i tada će biti neophodne dotacije iz budžeta, ali u manjoj meri - procenjuje za Press Popov.

On tvrdi da ovakve reforme, naročito u Srbiji, moraju da se sprovedu u dužem vremenskom periodu (od 20 do 30 godina) ili će u suprotnom penzioneri biti bukvalno gladni.

- Situacija je daleko alarmantnija ovde nego u drugim zemljama jer je naša privreda urušena. Zatvorili smo naše banke, prodali preduzeća budzašto, ugasili industriju - poručuje Popov.

Brojke

54% zaposlenih Amerikanaca smatra da će u penziju otići između 60. i 69. godine

7% zaposlenih u SAD veruje da bi moglo da se penzionise pre 60. godine

14% Amerikanaca kaže da se nikada neće penzionisati i da će raditi do kraja života

43% zaposlenih u Americi pred odlazak u penziju ima ušteđevinu manju od **10.000** dolara, što je za četiri odsto više nego 2009.

Istraživanje „Ju-Es-Ej tudeja“

Zavis i od posla

Bivša ministarka za socijalna pitanja Gordana Matković kaže da mi ne možemo u potpunosti da se poredimo sa zemljama kao što su Švedska i Amerika, već moramo da povedemo računa koliki je u Srbiji životni vek, odnosno koliko

dugo penzioneri primaju penziju.

- Zato se moraju tražiti balans između toga koliko se dugo uplaćuje penzija i koliko se dugo penzija prima. Struktura poslova koji dominiraju u jednoj zemlji takođe je vrlo važna da bi se odredila starosna granica. U državama u kojima dominiraju poslovi koji iziskuju fizički napor sigurno je ta granica niža nego tamo gde dominira automatizacija. Generacije koje sada ulaze na tržište rada živeće duže nego što se živi danas i sigurno će morati i da rade duže. Ceo taj proces ići će polako kako ne bi izazvao velike potrese. Ljudima sva ovakva racionalna objašnjenja nisu dovoljna. Oni vide da im je odlazak u penziju blizu, a onda se razočaraju jer moraju još da rade - kaže za Press bivša ministarka.

Natalija Sekulić, Radovan Ž. Marković